

לימודי המחלקה לכירורגיה של הפה והלסתות

קורסי הלימוד:

- א. שליטה על כאב ואלחוש מקומי
- ב. כירורגיה של הפה והלסתות
- ג. אנטומיה יישומית ראש צוואר

ראש המחלקה:

פרופ' גבריאל צ'אושו

מרכזת המחלקה:

ד"ר יפעת מנור

מורי המחלקה:

פרופ' גבריאל צ'אושו, ד"ר יפעת מנור, ד"ר אדריאן קהן, ד"ר גבריאל גל, ד"ר גל אבישי, ד"ר לאון גילמן, ד"ר דרור אלון, ד"ר טל יופה, ד"ר שושני יצחק, ד"ר דניאלה בלינדר, ד"ר רן יהלום.

שנה ד'

אנטומיה יישומית ראש צוואר

אחראי לקורס:

השתתפות בכל השיעורים והמעבדות חובה.

מטרות הקורס:

1. רענון הידע באנטומיה של הפה, הלסתות וראש צוואר
2. הכרת האנטומיה היישומית של האברים השונים באזור ראש צוואר
3. הבנת התפקוד של מערכת הלעיסה
4. הבנת האנטומיה החיה של הפנים וחלל הפה
5. הבנת האנטומיה הרנטגנית

הערכת הסטודנט

בסוף הקורס תתקיים בחינה בכתב על כל החומר הנלמד בקורס. הקורס באנטומיה יישומית כולל 27 שעות המחולק 9 פגישות אשר תכלולנה הרצאה ולימוד עצמאי של הסטודנט.

נושאי הלימוד

1. צואר ואזור תת-לסת

1	אנטומיה כללית
2	כלי דם
3	עצבים
4	דרכי נשימה (טרכאוסטומי)
5	דרכי עיכול
6	בלוטת - רוק תת לסתית
7	שרירים

2. שרירי הבעה ופרוטיס

1	אנטומיה חיה : צפלומטריה ברקמות רכות
2	שרירי הבעה
2.1	עצבוב
2.2	כלי דם
2.3	תנועות

3. שרירי לעיסה ו- TMJ

1	אנטומיה
2	עצבוב
3	כלי דם
4	תיפקוד
5	פרק הלסת

4. חלל הפה

1	אנטומיה חיה
2	לשון - שרירים עצבוב סנסורי מוטורי כלי דם
3	תפקוד

5. המשך האנטומיה החיה בחלל הפה

1	ריריות
2	לחיים
3	מבנה החיך
4	מבנה הרכסים האלואולרים
5	רצפת הפה

6. חלל האף ומערות האף

1	מבנה אנטומי
2	תיפקוד
3	היחסים בין חלל האף מערות האגף וחלל הפה

7. ארובת העין

1	מבנה אנטומי
2	עצבוב
3	כלי דם

8. עצמות הפנים

1	התפתחות
2	פרק הלסת
3	פתחי הגולגולת
4	עצבים קרניאלים וכלי הדם

9. בוחן מסכם

* ביבליוגרפיה, ספרות חובה K.L Moore, A.F. Dally Fifth Clinical oriented Anatomy ed 2006

א. השליטה על כאב ואלחוש מקומי

אחראי הקורס: ד"ר עדי קהן
ההשתתפות בכל השעורים היא חובה.

מטרות הקורס

1. הקניית הידע המעודכן בפיזיולוגיה ובפתולוגיה של הכאב, עם הדגשה על ההשלכות ברפואת שיניים.
2. הקניית דרכי הטיפול השונים בכאב.
3. הקניית הידע התיאורטי והמעשי בכל שיטות האלחוש המקומי ברפואת שיניים.
4. הקניית הידע התיאורטי והמעשי על מקור הסיבוכים והכישלונות באלחוש מקומי, דרכי מניעתם והטיפול בהם.
5. מצבי הדחק העלולים להופיע במרפאת שיניים. הקניית הידע באבחנתם והכשרת הסטודנטים בטיפול החיאה בסיסיים.
6. הכרת הפרמקולוגיה הקלינית של תרופות משכחות כאב והשימוש הקליני בהם.

הערכת הסטודנט

1. בסוף הקורס יתקיים מבחן בכתב.
 2. לפני הכניסה למרפאות יתקיים תרגיל מעשי באלחוש מקומי, כל תלמיד יזריק לרעהו באחת השיטות המקובלות. התרגיל יחשב כמבחן מעשי.
- ההשתתפות חובה ובלעדיה לא ניתן להתחיל לטפל במתרפאים.

* על הסטודנט להצטייד במזרק מסוטרל בכל תרגולי האלחוש.

פרוט נושאי הלימוד - טרימסטר א'

מספר

הפגישה נושאי ההרצאה

1. מבוא + נאורופיזיולוגיה
 - 2+3. פרמקולוגיה:
- תמיסות אלחוש, מכווצי כלי דם ואלחוש טופיקלי.

4. הערכת המתרפא - הקשר בין בריאות וחומרי אלחוש ומכווצי כלי דם התוויות בעד ונגד השימוש בחומרי אלחוש ומכווצי כלי דם
5. מכשור + חיטוי ועיקור
6. הרדמה כללית וסדציה במרפאת שיניים
7. טכניקות לאלחוש לסת עליונה ותחתונה
8. Intra-bony, PDL, טכניקות אלחוש מיוחדות
9. סיבוכים מקומיים וסיסטמיים
10. חזרות והשלמות
11. תרגיל ומבחן מעשי באלחוש מקומי

ביבליוגרפיה

ספרות חובה

1. Malamed, Stanley F.: Handbook of Local Anesthesia, Mosby 2004.

ספרות מומלצת

1. Howe, G.L.: Local Anesthesia in Dentistry, Bristol. John Wright and sons Lim., 1990.
2. Orofacial Pain 1996, J.P. Okeson.
3. J.W. Little, Dental Management of the medically compromised patient, seventh ed.

החטיבה הקלינית

שנים ה'-ו'

כירורגיה של הפה והלסתות

אחראי הקורס: ד"ר יפעת מנור

ההשתתפות בכל ההרצאות - חובה.

השתתפות ב 80% מההרצאות הינה תנאי לגשת למבחן בסוף השנה. מי שלא נכח בלפחות 80% מההרצאות יקבל ציון נכשל בקורס.

כירורגיה של הפה והלסתות היא ענף ברפואת שיניים ובכירורגיה של ראש-צוואר העוסק בטיפול הכירורגי של מחלות, נגעים ועיוותים ברקמות הפה, הלסתות וברקמות ואיברים סמוכים. הקורס מבוסס על חומר שנלמד במדעי היסוד הפרה-קליניים והקליניים. הקורס יאפשר לסטודנט להכיר את מקומה של הכירורגיה בדרכי הטיפול של מחלות, עיוותים ונגעים באזור זה, תוך התייחסות למצבו הכללי של המתרפא. וכן יאפשר לסטודנט להכיר את יחסי הגומלין בין הטיפולים הכירורגיים ושאר הטיפולים.

מטרות הקורס

1. התלמיד ידע את האנטומיה של אזור הפה, הלסתות וראש-צוואר ויוכשר ליישם ידע זה באבחנה ובטיפולים הכירורגיים.
2. התלמיד יוכשר לסווג את המתרפאים לדרגות סיכון שונות ולתכנן את הטיפול בהתאם.
3. התלמיד ידע את המחלות המערכתיות השכיחות והשפעתן על דרכי הטיפול הכירורגיים.
4. התלמיד יוכשר לבצע בדיקה פיזיקאלית של אזור ראש-צוואר.
5. התלמיד יוכשר לאבחן מצבים פתולוגיים בחלל הפה, בלסתות ובראש-צוואר המחייבים התערבות כירורגית.
6. התלמיד ידע את תהליכי הריפוי של פצעים ברקמות הרכות והקשות.
7. התלמיד יוכשר להשתמש במכשור כירורגי ולבצע הטיפולים הבאים:

- עקירות שיניים רגילות ועקירות שיניים כירורגיות.
טיפול כירורגי במורסות וזיהומים ברקמות הפה והלסתות.
ביופסיה של נגעים בפה.
8. התלמיד ילמד את התרופות השכיחות והשימושיות בכירורגיה, ילמד את השפעתם וידע ליישם ידע זה בפועל.
 9. התלמיד ידע לאבחן ולטפל בסיבוכים הקשורים בהתערבויות כירורגיות.
 10. התלמיד ילמד את השינויים במבנה הלסתות והפה אצל חולים חסרי שיניים, וילמד את העקרונות ושיטות הטיפול השונות בכירורגיה טרום-פרוטטית.
 11. התלמיד יכיר את הנגעים החבלתיים של הרקמות הרכות והקשות באזור הפנים והלסתות, וילמד את עקרונות הטיפול במצבים אלה.
 12. התלמיד ילמד את עקרונות הטיפול הכירורגי בשאתות שפירות וממאירות בחלל הפה והלסתות.
 13. התלמיד ילמד לאבחן מחלות של מערות האף הקשורות למחלות שיניים וילמד את דרכי הטיפול בהן.
 14. התלמיד ילמד את עקרונות הכירורגיה הפלסטית באזור הפנים, הפה והלסתות.
 15. התלמיד ילמד את העקרונות הכירורגיים ובחירת המתרפאים בהשתלות דנטאליות.

הערכת הסטודנט

א. נדרשת נוכחות מלאה בהרצאות. סטודנט שלא יהיה נוכח בלפחות 80% מההרצאות לא יורשה לתאם תור לטיפולים במטופליו במחלקה הכירורגית ולא יורשה לגשת למבחן בסוף שנת הלימודים

ב. בכל שנת לימודים סטודנטים צריכים להשיג לפחות 200 נקודות בפנקס הדרישות. באחריות הסטודנטים להחתים את הרופא האחראי בבית החולים ואת מנהל המחלקה בתום שבוע של תורנות.

ג. בסוף הקורס תתקיים בחינה מסכמת. ציון המעבר הינו 60. משקל המבחן המסכם - 80%.

ד. הציון הסופי בקורס ייקבע ע"ס שקלול ההישגים בקליניקה, נוכחות בהרצאות, נוכחות מלאה בתורנות וציון המבחן המסכם.

ה. נדרשת נוכחות מלאה בתורנות מחלקה בכירורגיה הן בבית הספר והן בבתי חולים. רשימת התורנים תיקבע ע"י מזכירות הסטודנטים ובתיאום עם וועד הכיתה. במהלך השנתיים הסטודנטים יחשפו למחלקות שונות בבתי חולים. על הסטודנטים לעמוד בכל רשימת הדרישות במהלך תורנות במחלקה בבית חולים כפי שמופיעה בפנקס הדרישות.

1. בסוף שנה ה' תתקיים בחינה בכתב ו/או בעל פה על כל החומר הנלמד בשנה זו. במהלך טרימסטר I בחינה על זיהוי מכשירים כירורגיים בתחילת טרימסטר II מבחן מעשי בעקירות ותפירה. בנוסף תינתן הערכה על הפעילות בה השתתף הסטודנט בתורנויות.
2. בסוף שנה ו' תתקיים בחינה בכתב או בעל פה ו/או קלינית על כל החומר שנלמד בשנים ד', ה' ו-ו', החומר במדעי היסוד, שיש לו השלכה ישומית בכירורגיה.
3. כל תלמיד חייב להשיג 400 נקודות עד לסיום הלימודים, במסגרת התורנויות בכירורגיה. הערכת העבודה המעשית תתבצע על ידי המורים בהתאם לקריטריונים הבאים:

גישה למתפא, כושר אבחנה, תכנית טיפול, ביצוע מעשי, טיפול פוסטאופרטיבי. מידת הסיוע והתרומה לטיפול שניתן למטופל במידה וסייע לחבר או לרופא לבצע פעולה כירורגית. טיפול כירורגי לקוי לא יקנה נקודות.

4. הערכה הסופית בשנה ו' תכלול ציון קליני המתבסס על הניקוד שהושג בתורנויות בכירורגיה, על הערכות שניתנו לסטודנט במסגרת התורנות ההרצאות והקליניקות ועל סמך הבחינה העיונית שתתקיים בסוף השנה.

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

תורנות עבודה המעשית

על כל סטודנט להשתתף בתורנות בעבודה מעשית במרפאה כירורגית במחלקה לכירורגיה בבית הספר, במחלקות ובמרפאות לכירורגיה במרכז הרפואי ע"ש שיבא בתל השומר, המרכז הרפואי ע"ש רבין, המרכז הרפואי אסף הרופא, והמרכז הרפואי איכילוב תל אביב במשך שבועיים בשנה ה' ושבועיים בשנה ו'.

התורנות מתקיימת בכל ימות השבוע ומתחילה בכל אחד מהמוסדות ע"פ תכנית העבודה באותו מוסד ומסתיימת כפי שנהוג במוסד בו מתקיימת התורנות. על הסטודנט ליצור קשר עם מנהל המחלקה לפני תחילת התורנות.

על הסטודנט לבצע את הפעולות הבאות:

- א. בדיקת מתרפאים וחולים.
- ב. השתתפות בביקור בוקר
- ג. השתתפות בקבלה ואשפוז של חולים במחלקה
- ד. רחצה לקראת ניתוח בהרדמה כללית, סיוע בנייתוחים בהרדמה כללית
- ה. השתתפות בישיבת מחלקה
- ו. הצגת סמינר או מאמר בנושא כירורגי
- ז. ביצוע אבחנה מבדלת של תהליכים פתולוגיים.
- ח. עקירות מורכבות.
- ט. עקירות כירורגיות של שאריות שורשים, על פי רמתו המקצועית של הסטודנט.

על התלמיד להקפיד למלא את דפי העבודה בהם יירשמו פרטי המטופלים והפעולה שבוצעה ולדאוג לחתימת המדריך.

קיימת גם אפשרות ביצוע טיפולים כירורגים לא בזמן התורנות, בתאום מראש עם מנהל המחלקה השונות.

לקראת התורנות על הסטודנטים להתכונן בנושאים הבאים:

1. אנטומיה יישומית כירורגית (רקמות קשות, רקמות רכות, כלי דם, עצבים וכו').
2. אלחוש מקומי ואזורי (אנטומיה, פרמקולוגיה, מכשור וטכניקה).
3. כל הנושאים הקשורים לעקירות רגילות, מורכבות, כירורגיות וניתוחים קטנים (אבחנה, תכניות טיפול, מכשור, טכניקה וכו').
4. מחלות כלליות, שיש להן השלכה על תכנית טיפול כירורגית.
5. התרופות השימושיות במרפאה כירורגית.
6. קריאה ופענוח צילומי רנטגן השכיחים במרפאה כירורגית.
7. ידע תאורטי בפתולוגיה אורלית ובטיפול כירורגי באבחנות שונות

על כל הנושאים הנ"ל ישאלו התלמידים בתקופת התורנות.

פרוט נושאי הלימוד

1. פתיחת הקורס - הקדמה
2. בדיקת החולה לקראת טיפול כירורגי
3. החולה הסיסטמי והטיפול הכירורגי
4. אנטומיה יישומית
5. עקירות - מכשור וטכניקה
6. עקירות - תרגול פנטום
7. עקרונות מתלה
8. עקירות כירורגיות - התוויות וטכניקות
9. שיניים כלואות ונעצרות והטיפול הכירורגי-אורתודונטי המשולב בשיניים כלואות
10. סיבוכים בזמן ולאחר התערבות כירורגית
11. תפירה, מכשור, חומרים
12. תרגול תפירה
13. זיהומים ודרכי התפשטותם
14. טיפול כירורגי ותרופתי בזיהומים
15. תהליכים סב-חודיים אבחנה וטיפול
16. גורמי דימום בחלל הפה
17. גידולים אודונטוגנים - אבחנה וטיפול
18. טרמוכיורורגיה, לייזר ואלקטרוכיורורגיה
19. תהליכים ציסטיים בחלל הפה - אבחנה וטיפול
20. חבלה בפנים - אבחנה וטיפול
21. שברים דנטו-אלבולרים, אבחנה וטיפול
22. כירורגיה של עיוותי הלסתות
23. כירורגיה של עיוותי הלסתות - המשך
24. טיפול כירורגי במחלות הפרק
25. מערות האף - הקשר לכירורגיית פה ולסתות
26. הטיפול הכירורגי בשאתות שפירות בחלל הפה
27. הטיפול הכירורגי בשאתות ממאירות בחלל הפה
28. א. אונקולוגיה - כמוטרפיה
ב. כירורגיה פלאסטית ושחזורים של פגמים נרכשים באזור ראש צוואר
29. כירורגיה טרום פרוטטית + הארכת כותרת
30. אנטומיה יישומית ופיזיולוגיה של עצם למטרת השתלות
31. קלסיפיקציה של רכס מחוסר שיניים לקראת השתלות
32. בחירת המתרפאים להשתלות + סוגי שתלים + רנטגן
33. אוסאואינטגרציה - עקרונות כירורגיים בהשתלות
34. השתלות עצם למטרת השתלה דנטאלית
35. סיבוכים בהשתלות דנטאליות
36. זיהומים - והטיפול בהם - הצגת מקרים
37. אנטבייטיקה כטיפול משלים א. פרופילקטי
ב. תרפויטי
38. גידולי ראש צוואר - אבחנה וטיפול
39. גידולים שפירים אגרסיביים בחלל הפה
40. אבחנה וטיפול
41. חבלות בפנים ובלסתות - הצגת מקרים מחדר מיון
42. כירורגיה של עיוותי הפנים: מהלך, אבחנה וטיפול
43. הטיפול בשיניים כלואות - אבחנה וטיפול

- .44 השתלות דנטאליות - הצגת מקרים
- .45 השתלות דנטאליות - הצגת מקרים
- .46 שסעים בחיך ובשפה
- .47 טיפול כירורגי באינטרנל - דרינגימנט של המפרק הטמפורומנדובולרי
- .48 שימוש בשתלים עצם ממקורות אקסטרה אורליים לכירורגיית פה ולסתות
- .49 שתלים לעיגון אורתודונטי

ביבליוגרפיה

ספרות חובה

1. Contemporary Oral and Maxillofacial Surgery ,Hupp, Ellis, Tucker (Peterson) 5th 6th Ed. 2008, 2014
2. Fonseca, Raymond J., DMD Oral and MMaxillofacial Surgery Copyright © 2018 by Elsevier, Inc. All rights reserved.
3. Harry Sicher: Oral Anatomy, chapters 10, 11, 14
4. Dental Management of the medically compromised patient James W Little, 7th Ed.

ספרות מומלצת

1. Killey, Seward and Kay: An Outline of Oral Surgery, part 1 and 2
2. Archer - Oral Surgery
3. Kruger OG Textbook of Oral and Maxillofacial \Surgery 6th ed
4. Kademani, Deepak, DMD, MD, FACS; Tiwana, Paul S., DDS, MD, MS, FACS Atlas of Oral & Maxillofacial Surgery Copyright © 2016 by Saunders, an imprint of Elsevier, Inc.

מרכז רפואי רבין

תוכנית לימודים לסטודנטים החטיבה הקלינית

תורנות כירורגיה פה ולסתות

סמינר שתלים	07: 30-08: 30	יום ראשון
השתתפות במרפאה בצמוד לרופא בכיר וקבלת הסבר בנוגע לבדיקת חולים, קביעת אבחנה ותוכנית טיפול.	09: 00-15: 30	
ביקור בוקר ובהמשך היום, השתתפות במרפאה ובביצוע ניתוחים אמבולטוריים.	07: 30-15: 30	יום שני
סמינר אורתו-כירורגי, הסטודנט ישתתף ויקבל הסבר לגבי מקרים שבהכנה אורתודונטית לקראת ניתוח. בהמשך ישתתף בביקור במחלקה ובפעילויות כירורגיות אמבולטוריות במרפאה.	07: 30-15: 30	יום שלישי

יום רביעי 07:30-10:00 טרום ניתוח - אנמנזה ובדיקה פיזיקאלית של מועמדים לאשפוז לצורך ניתוחים אלקטיביים בהרדמה כללית. במקביל ישתתף בפעילות במרפאה וביצוע פעילות כירורגיות אמבולטוריות. 10:00-15:30

יום חמישי 07:30-15:30 יום זה הוא יום ניתוחים אלקטיבי בהרדמה כללית. הסטודנט ילמד את פעילות רחצת הידיים והלבשה באופן סטרילי, ישתתף כעוזר בניתוחים ויקבל הסבר במהלכם.

הסטודנט ישהה יום אחד בהתאם לבחירתו עם תורן מיון עד השעה 20:00.

מרכז רפואי שיבא

תוכנית לימודים לסטודנטים החטיבה הקלינית

תורנות כירורגיה פה ולסתות

יום ראשון	08:00-10:00 10:00	ביקור בוקר + ישיבת מחלקה ישתתף הסטודנט יחד עם תורן המחלקה בקבלת חולים לאשפוז, הכנת חולים לניתוחים בהרדמה כללית, בדיקת תשובות מעבדה, המטולוגיה, כימיה, צילומי רנטגן וכו'. במידה והזמן יאפשר על הסטודנט לקרוא ולהתכונן לקראת הניתוחים ליום ב'.
יום שני	08:00-עד סוף הפעילות	הסטודנט ישתתף באופן פעיל בניתוח, ילמד להתרחץ ולהתלבש באופן סטרילי ובמידת האפשר יהיה קרוב לשדה הניתוח. במידה ולא מתקיימת פעילות בחדר ניתוח יוכל להשתתף במרפאת שתלים.
יום שלישי	08:00-עד סוף הפעילות	הסטודנט ישתתף בישיבה האורתו - כירורגית או הישיבה הקלינית פתולוגית בהתאם לשבוע התורנות. ישתתף במרפאת החוץ ויבצע פעולות כירורגיות בהתאם.
יום רביעי	08:00-עד סוף הפעילות	ישתתף בביקור בוקר לאחריו ישתתף בסמינריון המחלקה 08:15-09:00 או בישיבה האונקולוגית בין השעות 13:00-14:00 בהתאם לפעילות הקיימת. ישתתף בפעילות המרפאה וביצע פעולות כירורגיות בהתאם.
יום חמישי	08:00-עד סוף הפעילות	ישתתף בפעילות המרפאה ויבצע פעולות כירורגיות בהתאם. בסיום המרפאה תתקיים שיחת סיכום עם אחד הרופאים הבכירים (ד"ר רחימא).

הנחיות כלליות:

- א. הסטודנט יגיע לתורנות ביום א' בבוקר בשעה 08:00.
- ב. הסטודנט ישתתף בכל יום בבוקר בביקור מחלקתי.
- ג. הסטודנט ישהה יום אחד בהתאם לבחירתו עם תורן מיון עד השעה 20:00.
- ד. הסטודנט יסכם את השבוע עם אחד הרופאים הבכירים ביום חמישי.

